

Seat No. : _____

TC-112**April-2013****B.Ed. (Sem.-II)****B-510 Business Organisation & Management (BOM)****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

(૨) વિકલ્પો આંતરિક છે.

(૩) જમણી બાજુ પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવેલ છે.

૧. (અ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૧૦
- (૧) ધંધાની સામાજિક જવાબદારી એટલે શું ? કર્મચારીઓ અને ગ્રાહકો પરત્વેની ધંધાની સામાજિક જવાબદારીનો ખ્યાલ આપો.
- (૨) ભાગીદારી પેઢીનો અર્થ આપો. ભાગીદારોના પ્રકાર જણાવી ભાગીદારીના ફાયદા લખો.
- (બ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં આપો. ૪
- (૧) સહકારી મંડળીનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૨) સંયુક્ત હિસ્સાવાળી કંપનીનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૩) વૈયક્તિક માલિકીના ફાયદા જણાવો.
૨. (અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં) ૬
- (૧) અનુબંધનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (૨) વાણિજ્યનો અર્થશાસ્ત્ર વિષય સાથેનો અનુબંધ ઉદાહરણ સહિત સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) તફાવત જણાવો : તાસ પાઠ આયોજન અને એકમ આયોજન
- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : ૮
- (૧) અનુબંધનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી અનુબંધના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- (૨) ધોરણ-૧૧ના વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન વિષય માટે એકમ આયોજન તૈયાર કરો.
૩. (અ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો : ૧૦
- (૧) નીચેના મુદ્દાના સંદર્ભમાં વાણિજ્ય શિક્ષક વિશે નોંધ લખો.
- (a) શૈક્ષણિક લાયકાત
- (b) વ્યાવસાયિક કૌશલ્યો
- (c) ગુણ
- (૨) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની વ્યાખ્યા જણાવી તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ લખો.

- (બ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં આપો : ૪
- (૧) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેના ફાયદા જણાવો.
- (૨) વાણિજ્ય મંડળની પ્રવૃત્તિઓ વિશે નોંધ આપો.
- (૩) વાણિજ્ય શિક્ષણમાં ઉપયોગી શૈક્ષણિક સાધનોની યાદી આપો.

૪. (અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં) ૬

- (૧) તફાવત જણાવો : માપન અને મૂલ્યાંકન
- (૨) વાણિજ્ય શિક્ષણ માટે પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્ત્વ દર્શાવો.
- (૩) વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના કોઈ એકમ માટે એક અનાત્મલક્ષી કસોટીની રચના કરો.

- (બ) નીચેના બે પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો : ૮

- (૧) બ્લ્યૂ પ્રિન્ટનો અર્થ જણાવો. વાણિજ્ય વિષયમાં બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ તૈયાર કરતી વખતે કયા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો તેની વિગતપૂર્ણ નોંધ આપો.
- (૨) વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકનાં લક્ષણો જણાવો.

૫. નીચેના ૧૪ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૧૪

- (૧) સહકારી મંડળીનો અર્થ જણાવો.
- (૨) 'નામનો ભાગીદાર' એટલે શું ?
- (૩) 'શાસક કંપની'નો અર્થ જણાવો.
- (૪) 'અનુબંધ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને વાસ્તવિક જીવનના અનુભવો પ્રાપ્ત થાય છે.' એક ઉદાહરણ આપો.
- (૫) એકમ આયોજન શા માટે જરૂરી છે ? ચાર મુદ્દા દર્શાવો.
- (૬) એકમ આયોજન એટલે શું ?
- (૭) C.A.I. મેથડનો અર્થ જણાવો.
- (૮) વાણિજ્ય ખંડમાં જરૂરી ચાર અધ્યાપન સામગ્રીના નામ લખો.
- (૯) પ્રદર્શન પદ્ધતિના બે ફાયદા જણાવો.
- (૧૦) ત્રિપરિમાણ દર્શક કોઠાનું એક પરિમાણ છે.

☐ ગુણાંકન ; ☐ પ્રશ્ન પ્રકાર ; ☐ મૂલ્યાંકન

- (૧૧) અનાત્મલક્ષી કસોટીનો અર્થ આપો.
- (૧૨) કમમાપદંડ એટલે શું ?
- (૧૩) ધોરણ ૧૧ના વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલનના પાઠ્યપુસ્તકની બે વિશેષતા લખો.
- (૧૪) ધંધાકીય નીતિમત્તા એટલે શું ?

TC-112**April-2013****B.Ed. (Sem.-II)****B-510 Business Organisation & Management (BOM)****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70****Instructions :** (1) All questions are compulsory.

(2) Options are internal.

(3) Figures on right side show the marks of question.

1. (a) Answer any **one** question from the following two questions. Answer should be in about **750** words : **10**
 - (1) What is the social responsibility of business ? Give an idea of the social responsibility of business towards employees and consumers.
 - (2) Give the meaning of partnership firm. Explain types of partners and write merits of partnership.
- (b) Answer any **one** question from the following three questions. Answer should be in about in **125** words : **4**
 - (1) State characteristics of Co-operative society.
 - (2) State characteristics of Joint Stock Company.
 - (3) Write advantages of Sole-Proprietorship.
2. (a) Answer any **two** out of three from the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
 - (1) State importance of Correlation.
 - (2) Make clear the correlation of Commerce with Economics subject with an illustration.
 - (3) State difference : Period lesson planning and Unit Planning.
- (b) Answer any **one** from the following two questions (each answer about **500** words) : **8**
 - (1) Make clear the meaning of correlation. Explain the types of correlation with an illustration.
 - (2) Prepare a unit planning for a unit of B.O.M. for Std.-11.
3. (a) Answer any **one** from the following two questions (in about **750** words) : **10**
 - (1) In reference to the following point write a note about Commerce teacher :
 - (a) Educational Qualification
 - (b) Professional Skills
 - (c) Qualities
 - (2) State the definition of Project Method and write advantages and limitations of it.

- (b) Answer any **one** from the following three questions (in about **125** words) : **4**
- (1) Give the meaning of Assignment method and state its merits.
 - (2) Write a note about the activities of Commerce club.
 - (3) Give a list of teaching-aids useful in teaching in Commerce subjects.
4. (a) Answer any **two** out of three from the following questions (each in about **100** words) : **6**
- (1) Give difference : Measurement and Evaluation.
 - (2) Show the importance of text book for commerce teaching.
 - (3) Construct an objective test for any unit of B.O.M. subject.
- (b) Answer any **one** out of two from the following questions (in about **500** words) : **8**
- (1) Give the meaning of Blue print. Give details about the points which will you consider for the preparation of a blue print in commerce subject.
 - (2) State the characteristics for an ideal text-book of B.O.M.
5. Answer the following **14** questions in short : **14**
- (1) Give the meaning of Co-operative Society.
 - (2) What is 'Nominal Partner' ?
 - (3) Give the meaning of 'Holding Company'.
 - (4) 'Students get real life experiences by correlation'. Give one illustration.
 - (5) Why unit planning is necessary ? Show four points.
 - (6) What is Unit Planning ?
 - (7) Give the meaning of C.A.I. Method.
 - (8) Write names of any four teaching materials necessary for commerce room.
 - (9) State any two benefits of Exhibition method.
 - (10) One of the three dimension of blue print is
☐ Marking ; ☐ Types of Questions ; ☐ Evaluation
 - (11) Give the meaning of objective test.
 - (12) What is rating scale ?
 - (13) Give any two merits of the B.O.M.'s text book of Std-11.
 - (14) What is Business Ethics ?
-